

สรุปสาระสำคัญงาน ETDA High Level Roundtable
หัวข้อ “Digital Economy for Our Future”
วันพุธที่ 8 กรกฎาคม 2558 ณ ห้อง Think Big ชั้น 20
สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพธอ. ได้จัดงาน ETDA High Level Roundtable หัวข้อ “Digital Economy for Our Future” เมื่อวันพุธที่ 8 กรกฎาคม 2558 เพื่อเป็นเวทีสื่อสารแนวนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ให้ผู้เข้าร่วมงานทั้งจากไทยและต่างประเทศได้ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางและแนวทางเศรษฐกิจดิจิทัลโดยเปรียบเทียบกรณีศึกษาของสหภาพยุโรป และประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้ไปสู่การกำหนดทิศทางเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยให้ครอบคลุมต่อไป

งานนี้ สพธอ. โดยนางสุรางคณา วายุภาพ ผู้อำนวยการ สพธอ. ได้กล่าวรายงานถึงวัตถุประสงค์ของการจัดงาน และกล่าวถึงภารกิจของ สพธอ. ที่รองรับการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ให้มีความมั่นคงปลอดภัยและน่าเชื่อถือ อันเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) พร้อมกล่าวต้อนรับและขอบคุณรองนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธร เทวกุล) ที่ให้เกียรติเป็น Keynote Speaker และขอบคุณผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ ที่ได้เข้าร่วมงานเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ มุมมองและความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานของประเทศไทยเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ในการนี้ รองนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาธรฯ) ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีผู้ดูแลนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ได้กล่าวถึงนโยบายที่รัฐบาลกำลังดำเนินการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อการลดช่องว่างและความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยี (digital divide) และเพื่อสร้างประโยชน์ส่วนเพิ่ม (long-run marginal benefit) ในเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ แต่ประสบปัญหาในการใช้งานเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งได้สื่อสารถึงแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลในบริบทของประเทศไทยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับผู้เข้าร่วมงานซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนร่วมในการวางรากฐานเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศทั้งจาก International Institute of Communications (IIC), Office of Communications (Ofcom) จากสหราชอาณาจักร และ Department of Communication, Australia Government จากออสเตรเลียและ Google Asia Pacific ประจำ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน รวมถึงผู้แทนจากประเทศไทยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีบทบาทในการร่วมกำหนดแนวนโยบายของประเทศเช่น ผู้นำจากภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ภาคการเงินการธนาคาร ภาคสื่อดิจิทัล กลุ่มผู้ให้บริการทางออนไลน์ รวมทั้งหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐ (Regulator) เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ (คปภ.) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เป็นต้น

โดยในการประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็น สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- International Institute of Communications (IIC) สหราชอาณาจักร

คุณ Andrea Millwood Hargrave ผู้อำนวยการสถาบัน ได้แนะนำองค์กรและอธิบายถึงบทบาทและหน้าที่และการดำเนินงานที่ผ่านมาของ IIC ซึ่งเป็นสถาบันการสื่อสารระหว่างประเทศที่ก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. 1969 (พ.ศ. 2512) เพื่อเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรด้านโทรคมนาคม สื่อ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ เพื่อให้เห็นภาพที่ตรงกันเกี่ยวกับ Digital Economy คุณ Andrea ได้อธิบายถึง Digital Eco-System ว่าไม่ได้เกี่ยวข้องเฉพาะการเงินและเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงการใช้ทรัพยากรทั้งมนุษย์ งบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างระมัดระวังและให้มีประสิทธิภาพตลอดจนคำนึงถึงแนวโน้มการแข่งขันกันในตลาดโลกด้วย

โดย Organization for Economic Co-Operation and Development หรือ OECD องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้แบ่ง Digital eco-system ออกเป็นสามส่วนดังนี้

1. หน่วยโครงสร้าง (Building blocks) ที่มีเครือข่าย (Network) เป็นตัวช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงกัน (Enabler)

โครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) ภายใต้ Digital eco-system ต้องมีหลักเกณฑ์กฎระเบียบ และนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่ (Spectrum) การใช้งานคลื่น การสร้างเครือข่าย (Building Networks) เพื่อรองรับการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลให้สามารถเข้าถึง (access) เทคโนโลยีด้วย โดยไม่ใช่เพียงนโยบายสนับสนุนเงิน แต่ต้องเป็นนโยบายการส่งเสริมให้มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (High speed network) ทั้งแบบมีสาย (fix) และไร้สาย (wireless) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับโครงข่ายการสื่อสาร (Backbone) พร้อมทั้งการสร้างโอกาสให้มีการแข่งขันในตลาด นโยบายเงินสนับสนุนสำหรับหน่วยงานรัฐและเอกชนในรูปแบบของ Public-Private Financing และความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนา

2. Framework conditions

เนื้อหา (Content) เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำหรับการเริ่มต้นงานด้านดิจิทัล (digital take-up) ที่สำคัญ ทั้งยังรวมถึงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Creative Industry) (เช่น อุตสาหกรรมเกมส์ โฆษณา local content) , การแข่งขันของประเทศ, การพัฒนา Applications เพื่อรองรับเทคโนโลยีอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยี Machine to Machine หรือ smart car เป็นต้น แม้เนื้อหาที่สร้างสรรค์อย่าง Creative content อาจดูไม่เกี่ยวข้องกับอันดับความสำเร็จของประเทศในเวทีระดับโลก แต่การสนับสนุนให้คนสามารถเข้าถึงข้อมูล (Access) ได้จะยิ่งช่วยเพิ่มอันดับความสำเร็จของประเทศ (International stature) ด้วย

นอกจากนี้ Creative Content ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนของ Smart Data Smart Application เนื่องจาก การให้บริการ e-Government และ e-Health ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น รัฐต้องมีนโยบายส่งเสริมด้านการให้บริการภาครัฐเหล่านี้ เช่น ชาวานสามารถตรวจสอบราคาสินค้าเกษตรโดยการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่ให้บริการ เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic objectives) วัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ประโยชน์ด้านการพัฒนาบุคลากร รวมถึงประโยชน์ด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาตลาดรองรับ

ประเด็นท้าทาย (Challenge) สำหรับ Digital eco-system เช่น

- ประเด็นความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) เกิดประเด็นท้าทายขึ้นมา โดยเฉพาะตั้งแต่กรณี Snowden เช่น ประเด็นการแฮ็กซึ่งกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจและความไว้วางใจ ทั้งรัฐและเอกชนต่างสูญเสียเงินจำนวนมากเพื่อป้องกันการโจมตีหรือภัยคุกคามทางไซเบอร์อื่น ๆ

- ประเด็นความเป็นส่วนตัว (Privacy) ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของข้อมูลส่วนบุคคลของตน ยังเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลแก่บุคคลอื่นอยู่เสมอ ส่วนภาครัฐเองจะต้องจัดให้มี Digital Identity Management ด้วย

- ประเด็นการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection)

- ประเด็น Citizen Empowerment โดยต้องทำให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยและมีความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การชำระเงินผ่านมือถือ (mobile payment)

- ประเด็นการลงทุนที่ไม่ใช่เพียงการลงทุนเพื่อกิจการการในประเทศเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงกรณีข้ามพรมแดน เช่น สหภาพยุโรปที่ดำเนินนโยบาย Digital Single Market (DSM) ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับ AEC ประเทศไทยควรที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายหรือทำข้อตกลงระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะด้านภาษี หรือด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับกรณีข้ามพรมแดนด้วย

นอกจากนี้ ควรสร้าง Working Group Industry-Government forum เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอสิ่งที่อยากให้รัฐแก้ไข ปรับปรุง หรือสนับสนุน รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรภายในอุตสาหกรรมนั้น ๆ

นอกจากนี้ การสร้างความเข้าใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในเรื่อง DE เป็นสิ่งสำคัญ รัฐควรต่อทำให้ประชาชนทราบถึงความสำคัญของมัน และประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้

- Office of Communications (Ofcom) สหราชอาณาจักร

นาย Jeremy Olivier หัวหน้า Multimedia จาก Office of Communications (OFCOM) ได้นำเสนอในส่วนของนโยบาย Digital Single Market ว่าเป็นนโยบายที่ European Community ได้ริเริ่มเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ digital economy

คำว่า “Digital Single Market” อาจหมายความได้สองประการ คือ (1) ตลาดเดียวภายในประเทศ หรือ (2) ตลาดการค้าข้ามพรมแดน

สิ่งสำคัญของการพัฒนา Digital Single Market คือ การพัฒนาโทรคมนาคม การสร้าง Harmonization ในตลาด EU และการลด Barrier ทางการค้าระหว่างประเทศ โดยในอุตสาหกรรมด้าน Telecommunication นั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดเล็ก สามารถเข้ามาแข่งขันในตลาดได้

Digital Single Market เป็นทั้งส่วนสนับสนุนให้มีการแข่งขันและเป็นส่วนที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศภายในภูมิภาคยุโรปเกิดความเป็นเอกภาพ และยังเป็นส่วนคุ้มครองธุรกิจข้ามพรมแดน

นอกจากนี้ การคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่ทำให้ digital economy ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคทางกฎหมายวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ 3 ประการ ได้แก่

1. เพื่อให้การคุ้มครองผู้บริโภคเป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งยุโรป
2. เพื่อให้การค้าขายข้ามพรมแดนทำให้สะดวกขึ้น
3. เพื่อสร้างความร่วมมือภายในประชาคมยุโรป ในการบังคับใช้แนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในตัวผู้ประกอบการ e-commerce มากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังมี การคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเก็บข้อมูลของผู้บริโภคได้แต่ต้องอยู่ ภายใต้ความยินยอมที่เหมาะสมของผู้บริโภค

การจัดทำหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกการค้าขายข้ามพรมแดน เช่น VAT หรือภาษี หรือเรื่องการขนส่งสินค้า และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่ง Ofcom เป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของสหราชอาณาจักร สหราชอาณาจักรได้จัดให้มี broadband ให้ครอบคลุม เพื่อให้สหราชอาณาจักรสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้

นโยบายในเรื่อง Hard Infrastructure ของสหราชอาณาจักรคือ การแยกผู้ประกอบการ (operator) ออกจากผู้ค้าปลีก (retailer) เพื่อให้การพัฒนา Hard Infrastructure ทำได้อย่างคล่องตัว ในสหราชอาณาจักร กำลังออกระเบียบใหม่ เพื่อให้ fiber infrastructure พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้ประกอบการพัฒนาระบบ Hard Infrastructure ไปแล้ว ก็สามารถจำหน่ายต่อไปยังผู้ค้าปลีกหรือบุคคลที่สามอื่น ๆ ก็ได้

โดยนาย Jeremy ได้ตอบข้อซักถามของท่านรองนายกรัฐมนตรี ในส่วนของนโยบาย digital single market เกี่ยวกับระบบการชำระเงินและสกุลเงินว่า ใน digital single market เป็นเรื่องระดับนโยบายของกลุ่ม EU ใช้สกุลเงินยูโรเป็นหลัก หรือเปิดโอกาสให้เงินสกุลอื่นเข้ามาใน digital single market ด้วย

นอกเหนือจากการใช้มาตรการ competition intervention แล้วรัฐบาลสหราชอาณาจักรยังมีนโยบาย ลงทุนสร้าง hi-speed infrastructure ในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลที่ไม่มีเอกชนไปลงทุน เพื่อเปิดการปิดช่องว่างการเข้าถึง digital ของประชาชน โดยมีเป้าหมายให้ 90% ของประชาชนในสหราชอาณาจักรเข้าถึง hi-speed infrastructure ได้ภายในปี 2016

- Google Asia Pacific

คุณ Ann Lavin ผู้อำนวยการ Public Policy & Government Affairs จาก Southeast Asia and Greater China at Google Asia Pacific ได้นำเสนอหัวข้อ Making the Economy a Digital Economy โดยเริ่มจากรายงาน TRPC Going Digital Report ซึ่งรายงานถึงการเติบโตของประเทศที่ดำเนินนโยบาย digital economy มุ่งไปที่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย อินโดนีเซียและเวียดนาม เน้นที่การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลโดยเริ่มจากการสร้างโครงสร้างสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัล (blocks of a digital economy) อันได้แก่ การใช้เครื่องมือสื่อสารแบบ mobile อย่างกว้างขวาง การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างทั่วถึง การเชื่อมโยงเครื่องมือสื่อสารให้สามารถนำมาใช้ในการชำระเงินได้ ตลาดการค้าออนไลน์ที่เปิดกว้าง มีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เหมาะสม และมีกฎระเบียบและนโยบายที่โปร่งใสเอื้อต่อการดำเนินระบบเศรษฐกิจดิจิทัล นอกจากนี้ ยังเน้นไปที่ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ได้แก่ แนวทางการสร้างนโยบายที่ดี การลดค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจ นวัตกรรมทางธุรกิจ การทำให้ธุรกิจในท้องถิ่นเติบโต ระบบเศรษฐกิจที่เปิดให้มีการค้าและลงทุนจากต่างชาติได้สะดวก เน้นการสร้างและเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอเกี่ยวกับการวางนโยบาย ได้แก่

- (1) รัฐบาลต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเกี่ยวกับความก้าวหน้าด้วยดิจิทัล

- (2) นโยบายต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสามารถคาดหมาย ได้
- (3) กฎระเบียบเรื่องการชำระเงิน การรักษาความปลอดภัยไซเบอร์และการคุ้มครองผู้บริโภคที่บังคับใช้ภายในประเทศต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบของระบบเศรษฐกิจของภูมิภาคอื่น ๆ และประเทศคู่ค้า
- (4) สนับสนุนและพิจารณาทบทวนถึงการศึกษาภาคบังคับ การฝึกฝนทักษะระหว่างการทำงานและการฝึกอบรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้
- (5) ผลักดันให้เกิดระบบนิเวศทางดิจิทัลในประเทศ
- (6) ทำให้ระบบชำระเงิน การลงทะเบียน การสมัคร และการอนุญาตง่ายขึ้นและเป็นไปในทางเดียวกัน
- (7) ลดผลกระทบที่ไม่คาดคิดด้วยการมีกฎระเบียบที่เหมาะสมรองรับ และ
- (8) สนับสนุนความร่วมมือภายในภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน เกิดความเชื่อมโยงกัน และมีความปลอดภัยในสังคมร่วมกัน

นอกจากนี้ สังคมต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้เกิดการค้าขายข้ามพรมแดน จึงจำเป็นต้องมีแนวทางดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่สอดคล้องกัน

อย่างไรก็ตาม Google มีข้อห่วงใยในการเติบโตของ digital ecosystem ซึ่งจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคม

ในยุค Big Data มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ data ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ เปรียบเทียบกับประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้ประโยชน์จาก Data เช่น การพัฒนา Data-driven Innovation ในประเทศสิงคโปร์ ที่มีการสร้างนวัตกรรมจาก data เป็น application บนมือถือชื่อว่า “Migraine Buddy” โดยเก็บข้อมูลว่า เจ้าของมือถือนอนหลับกี่ชั่วโมง และนำข้อมูลมาประเมินว่าจะใช้ยาอย่างไรในการรักษา อย่างไรก็ตามมีข้อกังวลในประเด็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่หากการเก็บข้อมูลนี้มีประโยชน์ในทางการแพทย์ไม่ให้ผู้ป่วยตกอยู่ในอันตรายก็ถือว่าเป็นการใช้ data ให้เกิดประโยชน์

ตัวอย่างของ application หลายอย่างในปัจจุบันที่ทำให้เกิดการล่วงรู้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น รู้ว่าอยู่ที่ใด อย่างไรก็ตาม รัฐบาลแต่ละแห่งก็ไม่ได้ยากที่จะเข้าไปล่วงรู้ข้อมูลของประชาชนทั่วไปหากไม่มีเหตุผลความจำเป็นที่ต้องทำหรือดำเนินการ เช่น กรณี New York เทศบาลนครนิวยอร์กพบว่ามีท่อระบายน้ำ 60 กว่าแห่งที่อุดตัน จึงนำ data มาสืบหาว่าใครทิ้งน้ำมันที่ใช้แล้วลงในท่อระบายน้ำได้ถึง 95% หรือในนิวซีแลนด์ ที่เกษตรกรฟาร์มโคนมใช้ data ในการวางแผนการทำฟาร์มเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด เนื่องจาก data ในโลกมีจำนวนมากมายมหาศาล การใช้ data ในสังคมเป็นการใช้ร่วมกัน

จากข้อกังวลเรื่องการใช้ประโยชน์ข้อมูล จึงเทียบกับการได้ใช้ประโยชน์จากแสงสว่างจากพระอาทิตย์ ก็ไม่ได้หมายความว่า จะนำประโยชน์จากแสงสว่างนั้นไปจากคนอื่น เนื่องจากมี data อยู่มากมายรอบตัวเรา เราต้องเรียนรู้การใช้ data อย่างชาญฉลาด เช่น google translation เมื่อเก็บข้อมูลทางภาษาไปเรื่อย ๆ ศักยภาพการแปลภาษาของ application นี้ก็จะดีขึ้น ซึ่งก็ถือว่าเป็นนวัตกรรมที่ขับเคลื่อนด้วย data ที่เก็บสะสมมา

พลังของนวัตกรรมที่ใช้ data ขับเคลื่อน ที่แสดงออกมาในรูปแบบของ Internet of Things โดย internet เป็นตัวเชื่อมต่อสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความสะดวกสบาย

เช่น NEST นวัตกรรมที่ Google ซื้อมา มีประโยชน์ต่อการปรับอากาศในที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในเรื่องไฟฟ้า

ดังนั้น ในการวางนโยบายของรัฐในยุคที่ใช้ data ขับเคลื่อน ควรคำนึงถึงเรื่องการไหลเวียนอย่างอิสระของข้อมูล ในขณะที่เดียวกันก็ต้องตระหนักถึงความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว และระมัดระวังในการแชร์ข้อมูลด้วย

- Department of Communications, Australian Government

คุณ Nerida O'Loughlin รัฐมนตรีช่วยกระทรวงการสื่อสารของออสเตรเลีย ได้นำเสนอนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลในออสเตรเลียว่า สถิติการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของประชาชนออสเตรเลียนั้นอยู่ในระดับสูง ติดอันดับ 4 จาก 138 ประเทศ โดย 94% ของสถานที่ต่าง ๆ ในออสเตรเลียสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้

ในปี 1900 ประชาชน 1 ใน 4 ของประเทศอยู่ในภาคเกษตรกรรม ปัจจุบันงานภาคการเกษตรมีเพียง 2% ของงานทั้งหมดในประเทศ จากการที่ออสเตรเลียดำเนินนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลทำให้โครงสร้างภาคแรงงานเปลี่ยนผ่านไปอย่างรวดเร็ว รายได้จากการค้าออนไลน์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ธุรกิจส่วนใหญ่ของประเทศขับเคลื่อนด้วยอินเทอร์เน็ต ความเจริญรุ่งเรืองและความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นของดิจิทัล

อย่างไรก็ดี รัฐบาลไม่สามารถทำทั้งหมดได้ด้วยตัวเอง ภาคเอกชนก็มีส่วนร่วมด้วย โดยออสเตรเลียเริ่มนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลมาตั้งแต่ปี 2000 โดยเริ่มจากการสร้าง Soft Infrastructure และ Hard Infrastructure แผนยุทธศาสตร์ฉบับล่าสุดของออสเตรเลียคือ แผนยุทธศาสตร์ปี 2011 ปรับปรุงเมื่อปี 2013 และจะมีการปรับปรุงอีกในเร็ว ๆ นี้ โดยมีภาคเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการด้วย นโยบายใหม่ของออสเตรเลียในเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัล ชื่อว่า “Advancing Australia as a Digital Economy” โดยสนับสนุนการใช้ออนไลน์ในการทำธุรกิจของ SME

การสนับสนุนให้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเยาวชนและเข้าไปถึงชุมชนต่าง ๆ ของประเทศ เป็นอีกหนึ่งมาตรการที่ช่วยสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ผลของเศรษฐกิจดิจิทัลดูจาก productivity และ economic growth และการเข้าถึง broadband network ของชุมชน ออสเตรเลียยังได้ใช้ประโยชน์จากการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของชุมชนในทางด้านสุขภาพอนามัย ทำให้ประชาชนมีชีวิตรอดยืนยาวมากขึ้น แต่ก็ยังผู้ให้บริการด้านสุขภาพบางรายที่ยังไม่แน่ใจในการใช้อินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมสุขภาพ คุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งยังคงรอคอยผลของโครงการนำร่อง

อีกโครงการที่ขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจดิจิทัลของออสเตรเลียคือ Digital Transformation Agenda ในช่วงปีงบประมาณ 2015-2016 โดยการปรับการให้บริการของภาครัฐทำให้สะดวกขึ้นและเชื่อมโยงกับประชาชนมากขึ้น โดยงบประมาณของการพัฒนาในโครงการนี้เป็นงบประมาณที่สูงในลำดับต้น ๆ เมื่อเทียบกับกระทรวงอื่น สิ่งที่ต้องดำเนินการมีหลายประการ ได้แก่ การปรับให้บริการเป็นรูปแบบดิจิทัล การทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการในรูปแบบดิจิทัลได้มากขึ้นและสะดวกขึ้น การสร้างดิจิทัลเมลบ็อกซ์เพื่อส่งข่าวภายในรัฐบาลเพียงครั้งเดียว การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตและบริการทางดิจิทัล การทำให้ระบบการให้เงินสนับสนุนของกระทรวงทุกกระทรวงเป็นไปในทางเดียวกัน และมุ่งเน้นการสร้างคนทางด้าน IT โดยการปรับหลักสูตรในโรงเรียนเน้นทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวมถึงเพิ่ม computer coding ในหลักสูตรด้วย

มาตรการสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมใหม่ ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี โครงการแลกเปลี่ยนพนักงาน การระดมทุน และการร่วมลงทุนของเอกชน การที่มีจำนวน data มหาศาล ออสเตรเลียเน้นการบริหารจัดการ data ขนาดใหญ่ให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ของออสเตรเลีย สิ่งที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนา productivity side สิ่งที่น่าไปสู่ความเจริญทางเศรษฐกิจ พบว่า ไม่มีอะไรที่สำคัญมากกว่ากัน ในการดำเนินงานต้องอาศัยปัจจัยทุกอย่างประกอบกัน รวมถึงการแทรกแซงจากรัฐบาลในบางกิจกรรม (intervention) เช่น เรื่องการศึกษา การให้ความรู้เท่าทันการใช้งานอินเทอร์เน็ต (internet literacy) ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัย และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) การให้ความสนับสนุน ในการจัดทำหลักเกณฑ์เพื่อรองรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การช่วยให้เอกชนสามารถสานต่อสิ่งที่ทำอยู่ พัฒนาการผลิต ในอุตสาหกรรม การช่วยให้สามารถเข้าถึงระหว่างชุมชนระหว่างธุรกิจ

ประเด็นที่น่าสนใจเมื่อเทียบกรณีศึกษาของออสเตรเลียกับจีนซึ่งเป็นตลาดที่โตกว่ามากทั้งด้าน Market activity และด้าน Productivity โดยประเด็นท้าทายของออสเตรเลียคือ SME โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้ช่วย SME เช่น ช่วยการทำเว็บไซต์ที่ไม่ได้เป็น purely digital side ดังนั้น ช่วยให้กิจกรรมของ SME ในการดำเนินธุรกิจให้เป็นออนไลน์ทั้งหมด เช่น การทำ logistics เป็นต้น

ในส่วนของผู้แทนไทยได้ร่วมกันแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ Digital Economy และสภาพแวดล้อมที่ต้องการเห็นในประเทศไทย สรุปได้ ดังนี้

- สิ่งที่ต้องการและอยากเห็น มองว่า “ดิจิทัล” เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้การผลิตและพัฒนา ขับเคลื่อนประเทศไปสู่ดิจิทัล ดังนั้น ในการดำเนินงานของประเทศไทยต้องดู “บริบทของประเทศไทย” ที่ผ่าน มา Concept ดีแต่ประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ และต้องนำไปปฏิบัติให้เข้ากับบริบทของไทยด้วย
- งานบริการทั้งหลายก็ควรให้เอกชนดำเนินการ เพื่อให้ทางเลือกแก่ผู้บริโภคและทำให้เกิดการแข่งขัน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตด้วย นอกเหนือจากนี้ ภาครัฐเองก็มีหน้าที่สำคัญในการตั้ง master plan การกำหนดหลักเกณฑ์รองรับ (regulation) การเข้ามาดูแลการแข่งขันให้เป็นธรรม ตลอดจนการให้บริการแก่ประชาชนในสิ่งที่เอกชนไม่สามารถดำเนินการได้
- สิ่งที่สำคัญคือ การพิจารณาว่า สิ่งที่ประเทศไทยมีอยู่ ณ ตอนนี มีอะไรบ้างแล้วการดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจดิจิทัลของไทยให้เริ่มต้นจากตรงนั้น เพื่อให้สามารถเดินหน้า master plan เรื่องเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ
- วาระนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของรัฐบาล เป็นสิ่งที่ดีมากและเอกชนพร้อมที่จะสนับสนุนนโยบายนี้ ดังนั้น หนึ่งในปัจจัยที่รองรับการพัฒนา คือ การทำให้คนไทยสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตด้วยมือถือนี เนื่องจาก สถิติการใช้งานอินเทอร์เน็ตของคนไทยมีมากกว่า 80 % และใช้ social media มาก ดังนั้น ความต้องการ 4G จึงเป็นสิ่งที่จะเป็นอีกทางเลือกที่ช่วยให้สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น เพื่อให้คนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ ส่งผลถึงความต้องการ Spectrum มาก การจัดให้มีคลื่นความถี่เพื่อรองรับงาน de ในอนาคตด้วย ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลที่ทำเรื่องเศรษฐกิจดิจิทัลตอนนี้ จึงเป็นจังหวะที่ดีที่ประจวบเหมาะกับการเปิดประมูล 4G ที่จะเกิดปลายปีด้วย
- โดยประเด็นการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนี้ สอดรับกับเป้าหมายของรัฐบาลที่ต้องการให้มีการเข้าถึง internet access ไปยังทุกครัวเรือน โดยครัวเรือนในเมืองใหญ่ไม่น่าห่วงเท่าไร แต่รัฐบาลกำลังพิจารณาถึงวิธีการที่จะทำให้ออกนอกเมืองหรือพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึง (access) ได้ด้วย

โดยเฉพาะการกระจายการเข้าถึง internet ให้ผู้สูงอายุ โดยอาจเป็นการให้ “ศูนย์กลางในหมู่บ้าน” ในพื้นที่ห่างไกล อาจเป็นรูปแบบให้เครื่องมือที่ผู้สูงอายุสามารถรวมตัวกันและสามารถเข้าถึงได้

- แม้คนทั่วไปเข้าใจว่า Digital Economy เป็นเรื่อง internet economy หรือ new economy ซึ่งแน่นอนว่า เป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชียอย่างเกาหลี ญี่ปุ่น หรือแม้กระทั่งสิงคโปร์ มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และอาจมากกว่าหลายประเทศในสหภาพยุโรปหรืออเมริกาด้วย ซึ่งนโยบายของประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจดิจิทัลมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้
 1. Fixed broadband ต้องให้ความเร็วในการเข้าถึงขั้นต่ำ 1000 Mbps
 2. Wired broadband ผู้ให้บริการให้คลื่นความถี่ (Spectrum) ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (ยิ่งต่อไปประเทศไทยจะไปถึง 4G ซึ่งต้องการความเร็วที่มากกว่าที่เป็นอยู่แน่นอน ดังนั้น เตรียมความพร้อมเรื่องนี้ถึงไหนแล้ว)
 3. OTT operator (Over-the-Top) และ market cap ถ้าพิจารณาบริษัทชั้นนำ ทั้ง 15 บริษัท เช่น Apple Google Microsoft เป็นต้น โดย 11 บริษัทมาจากอเมริกาอีก 4 บริษัท เป็นบริษัทจากจีน (เมื่อถือของจีน ความเร็วคลื่นมีมากกว่า 100 Mbps)
- ในมุมมองผู้ให้บริการ มองว่า ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องการมีคลื่นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (unused spectrum) จำนวนมาก ดังนั้น ถ้ามีการปล่อยคลื่นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ออกมาให้ประมูลกัน ประสิทธิภาพของความเร็วก็จะได้รับการพัฒนาด้วย ซึ่งแน่นอนว่าความต้องการของตลาดมีจำนวนมาก เนื่องจาก landscape ปัจจุบันตอนนี้ มีผู้ให้บริการหลายรายที่แสดงความสนใจคลื่นที่ยังไม่ได้เอามาใช้ประโยชน์ ดังนั้น หากรัฐจะขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลก็สนับสนุนให้ดำเนินการเลย โดยเอกชนก็ยิ่งเชื่อมั่นว่ารัฐบาลนี้ มีอำนาจและศักยภาพที่จะผลักดันเศรษฐกิจดิจิทัลได้
- สิ่งที่ประเทศไทยต้องทำ ภาคเอกชนคาดหวังหลายอย่างจากนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลที่รัฐบาลนี้ได้ประกาศออกมา โดยเอกชนมองว่า เอกชนเองต้องการเวลาพอสมควรในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลอย่างระมัดระวัง ต้องการกฎหมาย และ พินิจพิจารณาของประเทศที่ระบุว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องทำอะไรบ้าง roadmap ของประเทศที่ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบรรลุสิ่งที่ต้องการ และต้องมั่นใจว่าประชาชน และคนไทยผู้บริโภคทุกระดับต้องเข้าใจ เรื่อง Digital Economy และเข้าใจประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากนโยบายนี้ โดยภาคเอกชนเข้าใจว่ามีงานหลายอย่างที่ต้องทำต่อให้เสร็จในปีต่อไป และมีหลายอย่างที่ไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จภายในเวลาสั้น ๆ
- สิ่งที่เอกชนต้องการ คือ การสนับสนุนจากภาครัฐในโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีเสถียรภาพ ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย จากบริบทของไทยที่ผ่านมาเห็นได้ว่า ปัญหาคือการทำตามนโยบายของรัฐ ที่ผ่านมามาประเทศไทยมีแนวคิดที่ดีมาโดยตลอด แต่สอดตกในเรื่องการนำนโยบายของประเทศไปปฏิบัติให้เกิดผล ดังนั้น เอกชนจึงหวังว่ารัฐบาลนี้จะสามารถทำ “นโยบาย” ของประเทศและสามารถฝัง “พิมพ์เขียว” (Blueprint) ด้านเศรษฐกิจดิจิทัลนี้เพื่อการใช้งานต่อไปอีก 10 - 20 ปี ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่า แม้เปลี่ยนรัฐบาลแต่การดำเนินงานยังต่อเนื่องต่อไป (ที่ผ่านมา เอกชนทำอะไรไม่ค่อยจะได้ เพราะว่า เมื่อดำเนินการไปแล้ว ก็ ติดปัญหาข้อกฎหมายที่ไม่รองรับ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักเกณฑ์จะรองรับการดำเนินงานต่อไป นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การ allocate resources

ที่ต้องการใช้งาน ทรัพยากรมนุษย์ งบประมาณ คลื่น Soft infrastructure กฎหมายรองรับเพื่อให้
สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของเศรษฐกิจดิจิทัล